

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

702. An igitur resignatio metu facta sit nulla, & in specie si juramento sit vallata.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

mandassem. col. 3. ubi is dicat, quod si Procuratoris aliquid interest, Dominus non liberabitur ab interesse propter revocationem, quia Procurator non est certificatus, & ideo mandatum adhuc durat ad effectum, ut constitutus teneatur ad interesse mandatarii. Similiter, ut Tond. loc. cit. n. 28. respectu illius, cum quo Procurator aliquid gessit, durat mandatum ad effectum consequendi damna, & interesse usque ad tempus revocationis intimatae, adeoque tenetur constituens ad damna, sive consistant in expensis, sive in aliis damnis.

2. Respondeo secundò: In casu presente Principalis tenetur solum ad interesse intrinsecum, veluti sunt expensae factae pro expeditione ad Urbem, pro Nunciis, Curforibus, aliisque similibus; non verò ad interesse extrinsecum, seu extra rem. Tond. loc. cit. n. 34. juxta regulam, ut ait, generalem DD. in l. si quando. c. unde vi. & nominatim Fumei in tr. de eo, quod interest. n. 43. & seq. nempe quòd quotiescunque aliquis actus sit lege permitte, & dando operam rei licitae, solum esse intrinsecum debeat. Porro tradit Tond. à n. 31. cum interesse illud, utpote consistentis potius in facto, quam in jure difficilis sit probationis, taxari & liquidari debere juxta qualitatem personarum, locorum, ac temporum, adeoque in hoc, ut Menoch. de arb. casu 116. n. 20. multum possit arbitrium judicis.

PARAGRAPHVS X.

De Resignatione facta vi, metu, dolo post spolium.

Quaestio 701. An, & qualiter resignatio debeat esse libera & spontanea?

Respondeo: Debere esse liberam & spontaneam, seu voluntariam in hoc sensu, ut neque vi, seu metu, neque fraude, vel dolo sit extorta. Garc. p. II. c. 3. n. 143. Castrop. de benef. d. 6. p. 2. §. 5. n. 1. Azor p. 2. l. 7. c. 26. q. 1. Paris. l. 13. q. 1. n. 1. ubi: quòd inter alia requisita bonae ac validae resignationis illud obtinet principalem locum, quòd debeat esse libera ac voluntaria, juxta c. ad audientiam. de his, qua vi metusve causae sunt. c. Abbas. c. ad aures. tit. eod. c. accepta. de restitut. spoliar. quibus, uti & aliis textibus resignatio beneficii metu extorta graviter improbat; metus siquidem liberae voluntati contrariatur. Paris. loc. cit. n. 7. & Card. Paris. conf. 2. n. 29. vol. 4. & dolo consensus excludit. Paris. l. 9. q. 3. n. 7. dolo enim deceptus non dicitur consentire. Paris. ibid. n. 9. ex Card. Paris. conf. 100. n. 72. vol. 1.

Quaestio 702. An igitur resignatio metu facta sit nulla, & in specie, si juramento sit vallata?

1. **R**espondeo primò: Esse nullam. Garc. loc. cit. Card. de Luc. de benef. d. 78. n. 6. ubi: quòd positae probatione metus, vel coactionis resultat nullitas actus resignationis. Paris. cit. q. 1. n. 3. ubi: communis schola Canonistarum, & Legistarum concludit, resignationem factam metu esse nullam. citat pro hac communi sententia AA. quos plurimos, probatque illam citatis q. praeced. textibus illis quatuor.

2. Respondeo secundò: Citra omnem dubitationem est nulla in hoc sensu, quòd facta careat omni robore firmitatis, Castrop. loc. cit. n. 2. Paris. cit. q. 1. n. 5. constat ex citatis textibus; atque ita in terminis generalibus, quòd, qua vi metusve causae sunt, carere debeant robore firmitatis, dicitur in toto titulo ff. & cod. de his, qua sunt vi metusve causae. Pari modo, qui metu cogente Procuratorem constituit ad beneficium resignandum, ipsa constitutio sit nulla (etiam, ut expressè Paris. ipso jure) & quidquid agit, planè improbat; à Jure, Paris. cit. q. 1. n. 47. Azor. loc. cit. citantes Abb. & Host. in cit. c. Abbas. neque in revocatione talis Procuratoris ex metu constituti opus esse, ut ipsi Procuratori vel Resignatario (adde nec Superiori, coram quo facienda resignatio) fiat intimatio, sed posse etiam clam revocari tradunt iidem.

3. Ampliatur responsio, ut procedat in cujuscunque demum beneficii, seu dignitatis, etiam maximae, resignatione interveniat metus. Paris. cit. q. 1. n. 2. & 9.

4. Ampliatur secundò, ut nulla sit in dicto sensu resignatio, à quocunque desummetus inferatur, sive à Laicis, sive Ecclesiasticis quibuscunque, puta à Cardinalibus, ab Episcopis, coram Vicariis, aliisque Ordinariis, Praelatis, Collatoribus, sive ab extraneis, sive à parentibus. Azor loc. cit. Paris. cit. q. 1. à n. 10. singula stabiliens multis AA.

5. Ampliatur tertio, ut procedat, etiam si collatio de tali beneficio ex metu resignato facta jam sit alteri. Paris. n. 46. citans Ruin. conf. 121. vol. 4.

6. Ampliatur quarto, & respondetur ad alteram quaestionis partem: ut jure reprobetur, infirmetur, & in dicto sensu sit nulla resignatio, etiam si juramento sit firmata, dum nimirum (ut Paris. n. 16.) ex metu juravit quis renunciare beneficium, vel in resignatione juravit, se non repetiturum illud, Castrop. loc. cit. n. 2. Azor loc. cit. Paris. cit. n. 16. citans Butrio. in cit. c. ad audientiam. Navar. in c. accepta. de restitut. spoliar. conf. 121. n. 3. vol. 4. Ne tamen hinc communi conclusioni obster textus c. ad aures. de his, qua vi, &c. ubi dicitur: Tua igitur discretioni praesentibus innotescat, quòd renunciatio facta ad terrorem Laicorum (nisi forte juramento, vel fide interposita sit confirmata) non impediat, quòd minus is, qui renunciavit Ecclesiae, ad cujus regimen prius erat electus, praesentatur eidem, &c. ne inquam textus ille obster, dicendum, requiri tamen, & necessarium esse, ut talis à juramento Superioris auctoritate absolvetur ad effectum, ut possit agere, & petere, & redire ad beneficium metu renunciatum cum juramento. Azor. loc. cit. Paris. cit. q. 1. n. 29. qui etiam n. 28. cum Nav. in c. accepta. de restitut. spoliar. in 6. opposit. n. 6. ait, hanc esse veram ad dictam textum responsum, ut dicatur textus ille procedere ante absolutionem à juramento, ita ut, nisi eam obtulerit, non possit illi Ecclesiae praesentari (seu repetere denuo, & redire ad beneficium; eadem enim utriusque est ratio; quamvis vel hinc aliam ad citatum textum responsum perant alii, quam sustentabilem dicit Paris. n. 26, nimirum illum loqui de resignatione juris ad beneficium; quia loquitur de jure quaesito per electionem, in praesentia autem agatur de jure in beneficio resignato, quòd difficilius tollitur) sive juramentum factum fuerit metu ad resignandum, & dein secuta resignatio, sive facta fuit resignatio ob metum, & dein interpositum juramentum de non repetendo, Nam

Nam, ut Azor *loc. cit.* juramentum servandum est, quoties ab iure animæ interitum servari potest, & licet actus meticulous sit nullus. Paris. *n. 34.* citatis plurimis, & juramentum metu extortum, obligat tamen mero jure, & ideo absolutionem requirit; sive cum vi & metu juratum est, requiritur absolutio, & juramentum tale propria auctoritate sperni non potest. Paris. *n. 30. 31. & 35.* citans Menoch. *conf. 24. n. 2. §. vol. 1. ac* dicens, esse magis communem Canonistarum & Legistarum, teste Burfat. Ita (ur subjungit Paris, *n. 35.* citato Jo. And. Imol. Felin. & c.) qui juravit solvere usuras, prius deberet petere absolutionem. Porro, quamvis in petenda absolutione à juramento super actu interposito non sit necessaria citatio partis; cum etiam eà invitâ concedatur. Paris. *n. 37.* & Afflic. *decif. 220. n. 10. & c.* requiri tamen citationem partis in absolutione à juramento præstito super actu metu celebrato, tradit Paris *n. 38.* citans pro hoc Burfat. *conf. 72. n. 2. §. vol. 1. Selv. de jurejur. q. ult. Covar. l. 1. variar. c. 4. Menoch. conf. 24. n. 11. vol. 1. & c.* Possit autem dictam absolutionem peti etiam si juratum, illam non petere; eod quod tale juramentum sit illicitum, sicut votum de dispensatione voti non petenda, habet Paris *n. 39. 40. 41.* citato Felin. in *c. constitutus. de rescript. n. 9.* Ac denique *n. 42. & 43.* ait, procedere hæc etiam in resignationibus factis in Curia, in quibus de stylo vulgari & notorio præstatur juramentum, quod non interveniat metus, dolus, fraus, ita ut dicto juramento non obstante, resignans adhuc agere possit metu, & audiri super metu illato; eod quod tale juramentum respexerit duntaxat actum resignationis, & non super hoc, quod non voluerit convenire & agere, juxta quod decisum testatur à Rota.

Quæstio 703. An resignatio facta metu sit nulla & irrita ipso jure; an verò, & qualiter sit nulla ope exceptionis, seu rescindenda & jure irritanda?

Respondeo primò: Resignatio beneficii metu (intellige gravi, de quo *quæst. seq.*) non est ipso jure nulla, sed duntaxat venit irritanda, implorando nimirum officio Judicis, vel ope exceptionis, seu actione, quod metus causâ & c. Castrop. *cit. §. 5. §. n. 4.* Azor. *loc. cit. c. 22. q. 2.* Garc. *p. 11. c. 3. n. 143.* Paris. *l. 9. q. 2. n. 8.* citans pro hoc AA. quam plurimos, & plures Rotæ decisiones contra Host. in *c. ad aures. Vital. in Clem. multorum. de penis. n. 27.* Butrio in *c. super hoc. de rescript. Rossinac. de benef. c. 19. n. 5. & seq. Staphil. de lit. grat. tit. de var. mod. vacat. n. 24. & seq.* citatos ab Azor & Paris. *n. 1.* Fundamentum responsonis est, quod ea, quæ ex metu fiunt, mero jure valent. Castrop. *loc. cit.* dicens, id ipsum à se fusè probatum, *tr. 2. de peccat. d. 1. p. 9.* quodque jura nulla declarent, resignationem beneficii metu factam esse ipso jure nullam, sed solum esse irritandam, ut pote utentia verbis futuri temporis. v. g. *Ecclesiam ei restitui facias. c. ad audientiam. Prædicto R. c. integritate restitui universa. c. 2. quod metus causâ & c.* quæ rescissionem seu irritationem non faciunt, sed faciendam designant. Castrop. *loc. cit.* Paris. *n. 10.* (qui etiam *n. 11. & seq.* id ipsum ex eo probat, quod juramentum interpositum super actu ipso jure reprobato seu nullo sit nullum, seu non obliget; teneat tamen & obliget super renunciatione beneficii metu factum; quod manifestum signum, talem renunciationem non esse ipso jure nullam) quia etiam

jura ideo dicunt, renunciationem ex metu factam nullius esse momenti, quia quod ad effectum talis censetur, ac si irrita esset. Azor. *loc. cit.* Qui tamen *ibid.* responsonem nostram sic limitat; ut, si beneficiatus fuerit captus à Domino sæculari, & detentus ab eo in carcere, resignet beneficio, resignatio sit ipso jure nulla, juxta *Clem. multorum. de penis. §. sanè.* Proinde facile solvuntur, quæ ex iisdem textibus formantur argumenta in oppositum. Ac primo quidem ad illud, quod formatur ex *c. ad aures. c. ad audientiam. de his, qua vi;* ubi dicitur, renunciationem metu factam non impedire restitutionem, quem utique impediret, si talis resignatio esset valida, responderetur; valorem resignationis metu factæ non impedire, quin talis resignans possit restituere; cum, licet careat titulo ac possessione beneficii, careat tamen illo ob resignationem coactam, ad cujus rescissionem propter injuriam ibi imbitam jus habet; rescissâ autem tali resignatione (intellige, non auctoritate propria, sed officio Judicis) restituitur ad beneficium. Castrop. *loc. cit. juncto n. 5.* Secundò ex eo, quod *c. ad audientiam,* dicitur, talem resignationem carere debere robore firmitatis, non re & inferitur, non esse validam; sed bene non esse validam perpetuè ac irrevocabiliter, cum veniat rescindenda. Castrop. *cit. n. 8.* Tertiò *Clem. multorum. de penis,* decernens, resignationem factam ad terrorem laici esse ipso jure nullam, de speciali omnino casu loquitur, in quo non solum resignanti sit injuria per coactionem resignationis, sed etiam statui Ecclesiastico, dum beneficiatus in carcere à potestate laica detentus resignare cogitur. Azor *loc. cit.* Castrop. *cit. n. 5.* Paris. *n. 14. juncto n. 18.* qui etiam dicunt, hanc esse specialem & unicam limitationem & exceptionem responsonis nostræ, à qua, ut Castrop. non leve argumentum ducitur, quod reliquæ meticulousæ resignationes valeant, quia jura reliqua non utuntur verbis ita nullitatem declarantibus; cum nullibi utantur termino illo universalis: nullius omnino decernimus firmitatis. Adde quod id decernimus jus novum in auctori denotet, ut idem Castrop. juxta *gl. in c. eos. de senten. Excom. in 6.* Quartò denique inter resignationem beneficii, & electionem, quæ metu facta ipso jure est nulla. *c. ubi periculum. de elect. in 6.* Item matrimonium, quod metu contractum ipso jure quoque nullum est, *c. cum coram. c. veniens. de sponsal.* magna est differentia in hoc puncto & diverfa ratio, cum electio jus publicum respiciat, resignatio privatum; matrimonium verò, & ingressus religionis status sunt perpetui & indissolubiles. Castrop. *cit. n. 5.*

2. Respondeo secundò: rescindenda talis resignatio coacta ac violenta implorato officio Judicis, vel intentata actione, quod metus causâ. Castrop. *loc. cit. n. 4. & 5.* Azor. *loc. cit.* Paris, *n. 19.* citans Calderin. *conf. 1. de renunc. Coraf. de benef. p. 1. c. 8. n. 11. & c.* Et Rotam dicere *decif. §. n. 2. de renunc. in nov.* quod intentabit vendicationem ad beneficium metu resignatum, vel possessorium recuperanda. Rebuff. in *pr. tit. de resign. metu extorta. n. 4.* dicere, quod intentabit actionem utilem in rem; eod quod per resignationem metu factam perdatur solum directa actio; vel actionem personalem, quod metus causâ, per quam omnia debeant reduci ad statum pristinum. Porro in hac restitutione opus esse novâ collatione, tenet Castrop. *loc. cit. n. 4. in fine.* Probus *ad monach. Rubric. de renunc. apud Paris. cit. q. 2. n. 25.* eod quod jus extinctum non reviviscat sine nova collatione. Eâ opus esse, dum beneficium il-

lud